

DiSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

15 Kasım 2018, İstanbul

İŞSİZLİK VE İSTİHDAM RAPORU

Kasım 2018

İKİ AYDA 500 BİN YENİ İŞSİZ

Krizin Tahribatı

Gerçek İşsiz Sayısı 6,4 Milyona Yaklaştı

Kayıtlı İşsiz Sayısı Son Bir Yılda 604 Bin,
Son İki Ayda 500 Bin Arttı

Aktif Sigortalı Sayısı 363 Bin Azaldı

İşsizlik Sigortası Başvuruları Patladı:
168 Bin

Kadın İşsiz Sayısı Erkeklerden Fazla

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DiSK-AR)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05- 291 00 06- 258 19 66- 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta: diskar@disk.org.tr

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 15 Kasım 2018 günü açıkladığı Ağustos 2018 dönemi İşgücü İstatistikleri ile İŞKUR tarafından açıklanan Ekim 2018 dönemi verilerini ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından açıklanan Ağustos 2018 dönemi sigortalı istatistiklerini değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- Ağustos 2018 dönemi TÜİK işgücü istatistikleri, İŞKUR ve SGK verileri işsizlikte krizin etkisiyle büyük patlama yaşandığını gösteriyor.
- TÜİK'e göre Ağustos 2017 döneminde yüzde 10,6 olan dar tanımlı standart işsizlik 0,5 puan artarak Ağustos 2018'de yüzde 11,1 olarak gerçekleşti. Dar tanımlı **işsiz sayısı bir önceki yıla göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bine yükseldi.**
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerinin aktif sigortalı sayısındaki düşüş eğilimi işsizliğin arttığını göstermektedir. SGK Ağustos 2018 verilerine göre Temmuz 2018'de 16 milyon 226 bin olan **aktif sigortalı sayısı** (4-a kapsamında) 15 milyon 862 bine geriledi. Böylece sigortalı işçi sayısında **363 bin azalma** gerçekleşmiş oldu.
- TÜİK verilerine dayanarak hesapladığımız geniş tanımlı işsiz sayısı 6,3 milyonu aştı. Geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,0 olarak hesaplandı. Geçen yılın aynı dönemine göre geniş tanımlı işsiz sayısı **404 bine yükseldi.**
- Kadın işsizliği yüzde 15,1, genç kadın işsizlik oranı ise yüzde 26,4 olarak gerçekleşti. Tarım dışı kadın işsizliği yüzde 32,9'a yükseldi.
- 1 milyon 111 bin üniversite mezunu işsiz durumda.
- Ne eğitimde ne istihdam olan gençlerin oranı yüzde 28,6'ya ulaştı.

GERÇEK İŞSİZ SAYISI 6,4 MİLYONA YAKLAŞTI

Standart işsizlik hesaplaması dışında alternatif ve gerçek bir işsizlik hesaplama yöntemi olarak kabul edilen geniş tanımlı işsiz sayısı DİSK-AR tarafından Ağustos 2018 için 6,3 milyon olarak hesaplanmıştır (Tablo 1). Geniş tanımlı işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre (Ağustos 2017) 404 bin kişi artmıştır. Ağustos 2017'de 5 milyon 948 bin olan işsiz sayısı 6 milyon 352 bine yükseliş göstermiştir.

Çalışmayan nüfusun 1 milyon 648 binini iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar oluşturdu. İş aramayıp çalışmaya hazır olanların 1 milyon 158 bini kadınlardan oluşuyor.

Dar tanımlı işsiz sayısı geçen yılın aynı döneminde göre 266 bin artış göstererek 3 milyon 670 bine ulaştı.

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Bin)

İşsiz Türü	2017 Ağustos	2018 Ağustos	Fark
Dar tanımlı işsizler	3.404	3.670	266
Ümitsiz işsizler	634	506	-128
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.521	1.648	127
Zamana bağlı eksik istihdam	323	360	37
Mevsimlik çalışanlar	66	168	102
Toplam	5.948	6.352	404

Kaynak: TÜİK Ağustos 2017 ve Ağustos 2018 İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1).

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

KAYITLI İŞSİZ SAYISI İKİ AYDA 500 BİN ARTTI

İŞKUR Ekim 2018 verilerini açıkladı. İŞKUR verileri TÜİK'e göre daha güncel ve öncü gösterge niteliğinde. İŞKUR verileri, TÜİK işgücü istatistiklerine göre işsizlikte yükselişin eğilimini daha net ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a göre kayıtlı işsiz sayısı son iki ayda 500 bin, son bir yılda ise 604 bin arttı. Kayıtlı işsizler içinde kadınlar son bir yılda 387 bin artarak erkeklerin önüne geçti (Tablo 2). Kayıtlı kadın işsiz sayısının erkeklerden 111 bin fazladır. Bu durum kadınların iş bulma aracı olarak erkeklerden daha fazla İŞKUR'u tercih ettiğini göstermektedir.

Tablo 2: İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları (Ekim 2017-2018) (Bin)

	Kayıtlı İşsiz (Toplam)	Kayıtlı Kadın İşsiz	Kayıtlı Erkek İşsiz
Ekim 2017	2.611.932	1.275.802	1.336.130
Ekim 2018	3.215.289	1.663.362	1.551.927
Artış (Yıllık)	603.357	387.560	215.797

Kaynak: İŞKUR Ekim 2018 Ayı Bülteni

Öte yandan İŞKUR'a yapılan **işsizlik sigortası başvuruları giderek artıyor**. Eylül 2018'de 140 bin olan işsizlik sigortası başvuru sayısı Ekim 2018 tarihinde **168 bine** ulaştı. İŞKUR verileri işsizlikte artış eğiliminin önümüzdeki aylarda süreceğine işaret ediyor. Ekonomik krizin de etkisiyle önümüzdeki aylarda işsizlikte tırmanma kaçınılmaz görünüyor.

*Aktif sigortalı sayısı (4-a kapsamında) düşüyor,
işsizlik sigortasına başvuru sayısı artıyor.*

İşsizlikteki artış eğilimi **Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verileri tarafından da teyit edilmektedir**. SGK Ağustos 2018 verilerine göre Temmuz 2018'de 16 milyon 226 bin olan **aktif sigortalı sayısı** (4-a kapsamında) 15 milyon 862 bine geriledi. Böylece sigortalı işçi sayısında **363 bin azalma** gerçekleşmiş oldu (Tablo 3).

Tablo 3: SGK Aktif Sigortalı Sayısı (4-a kapsamında, Temmuz-Ağustos 2018)

	Aktif Sigortalı Sayısı (4-a kapsamında)
2018 Temmuz	16.226
2018 Ağustos	15.862
Fark	364

Kaynak: SGK Temmuz-Ağustos 2018

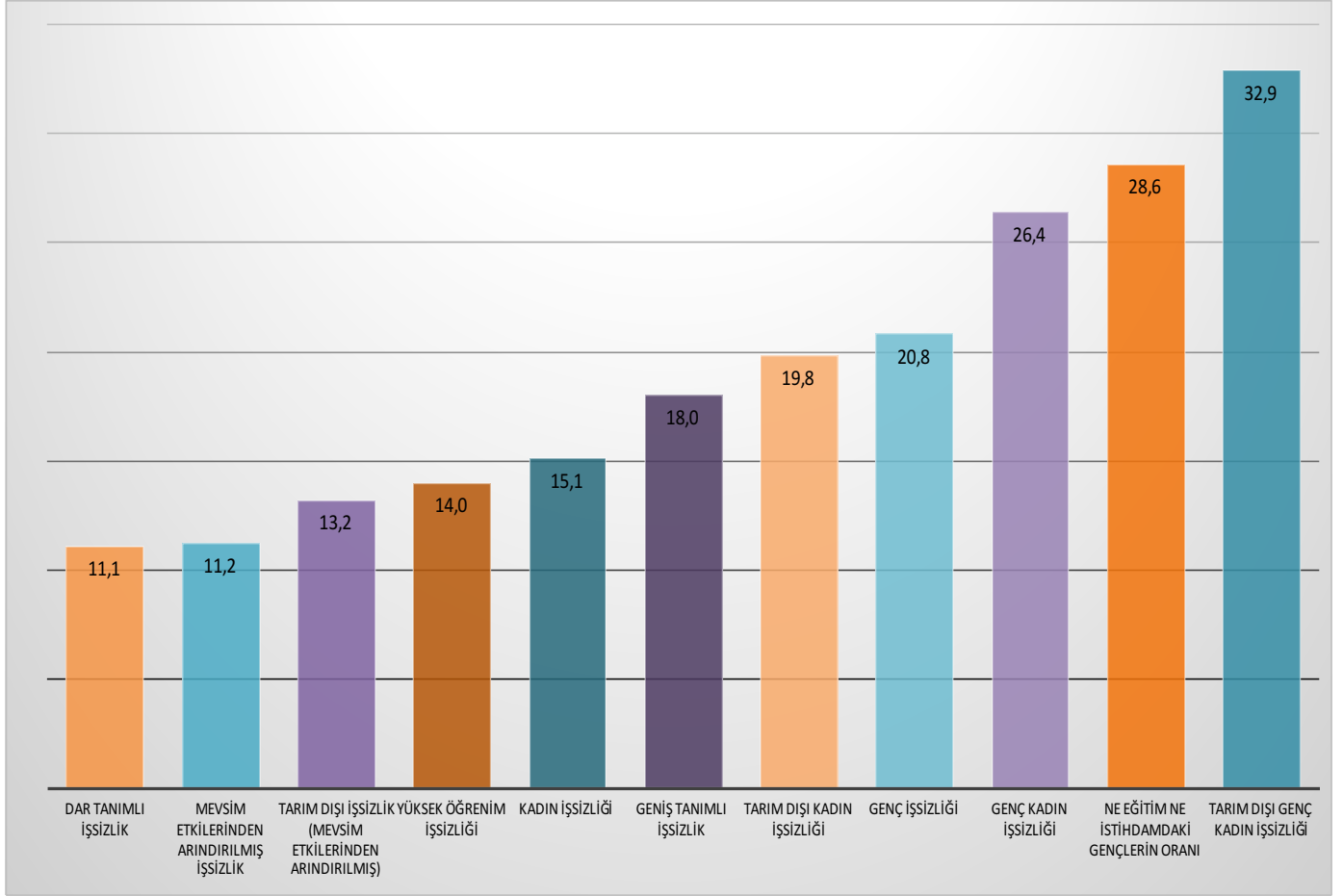
KADIN ve GENÇ İŞSİZLİĞİ ÜRKÜTÜCÜ BOYUTLARDA

Kadın ve genç işsizliği geçen yılın aynı döneminde göre artış göstermektedir. Kadın işsizliği yüzde 15,1, genç işsizliği ise yüzde 20,8'e ulaşmıştır. Veriler işsizliğin en çok kadınları etkilediğini ve kadınların bütün işsizlik türlerinde erkeklerden daha fazla işsiz kaldıklarını göstermektedir. Ağustos 2018 TÜİK verilerine göre genç kadın işsizliği yüzde 26,4 olarak açıklanmıştır.

Tarım dışı genç kadın işsizliği yüzde 33'e yaklaşmıştır. Özellikle genç ve kadın işsizliği ile ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olan gençlerin oranı yüksekliğini korumaktadır (Grafik 1). Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı geçen yıla göre yüzde 0,6 puan artış göstererek yüzde 28,6'ya ulaşmıştır.

Ağustos 2018 döneminde yüksek öğrenim işsizliği yüzde 14 olarak açıklanmıştır. Yüksek öğrenim işsizliği son 1 yılda 62 bin kişi artmıştır.

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik Oranları (Ağustos 2018)

Kaynak: TÜİK Ağustos 2018 İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

İşsizliğe Karşı Öneriler

TÜİK, İŞKUR ve SGK verileri ekonomide derinleşen krizin istihdam üzerindeki olumsuz etkisini giderek daha net biçimde ortaya koymaktadır. TÜİK verileri Ağustos 2018 ayına ait olduğu için henüz krizin etkisini yeterince göstermese de İŞKUR ve SGK verileri işsizlikteki patlamanın öncü göstergeleri niteliğindedir. İşsizliğin tekrar şiddetli bir tırmanışa geçtiği görülmektedir. İşsizliğin yaratacağı toplumsal tahribatı önlemek için güçlü sosyal politikalara ihtiyaç vardır.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- Çalışanların sorumlu olmadıkları krizin sonuçlarından korunması için toplu işten çıkarmaların yasaklanmasını ve yargı iznine bırakılmasını istiyoruz.
- İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam

artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.

- İş başında eğitim adı altında çırak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.
- “Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması” ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.
- Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun “insana yaraşır iş” yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.
- Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmeli ve yararlanma koşulları özellikle kriz dönemlerinde kolaylaştırılmalıdır.
- Ücret Garanti Fonu kapsamı genişletilmesi işçilerin 6 aylık her türlü işçilik alacağı garanti kapsamına alınmalıdır.
- Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım emeği devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.

İŞSİZLİĞE KARŞI GÜÇLÜ SOSYAL POLİTİKALARA İHTİYAÇ VAR